

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 286.

Pastorală de Crăciun a I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului

Nr. 11,042 Pres. 1925.

NICOLAE

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop la arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Și cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi, și am văzut mărire la, mărire ce a unuia născut de la Tatăl, plin de dar și de adevăr”. (Ev. Ioan 1, 14.)

Nici când n'am așteptat cu atâta dor să sosească sărbătorile Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, ca în anul acesta.

Aducătoare de bucurii mi-au fost aceste sfinte sărbători întotdeauna — și dela începutul păstoririi mele din prilejul lor n'am uitat a Vă trimite an de an câte-un cuvânt de învățătură, scos din inima și din dragostea mea părintească către Voi, iubiții mei fiu sufletești.

Dar în anul acesta așteptarea acestor sfinte sărbători mi-a fost mai nerăbdătoare, pentru că în cuvântul meu aveam să Vă împărtășesc și Vouă bucuria și fericirea nemărginită pe care a simțit-o sufletul meu învrednicindu-mă bunul Dumnezeu să văd aievea cu ochii peștera din Viflaim, în care s'a născut Domnul Hristos, și să mă închin Lui tocmai pe locul care a fost sfințit prin nașterea Sa cea mai presus de fire din Preacurata Fecioară Maria.

Vreau să știți, iubiții mei, că hotărârea pe care mi-o pusesem în suflet și pe care V'am descoperit-o din vreme și Vouă, de a călători ca să mă închin la locurile sfinte, mi-a ajutat bunul Dumnezeu să o duc la îndeplinire.

În toamna anului acestuia — însoțit de fratele meu întru Domnul, Prea Sfințitul episcop

Iustinian al Cetății-Albe-Ismail din Basarabia, precum și de un număr de 160 creștini, între cari câteva zeci de preoți și călugări, apoi slujbași ai statului, doctori, advocați, învățători, meseriași și țărani plugari, oameni de toate stările și vârstele din tot cuprinsul țării noastre, având cu toții un gând și aceeași dorință cucernică în suflete — pornind la drum cu rugăciuni și cu cântări de evlavie am ajuns pe pământul Țării Sfinte. Acolo ne-am oprit în sfânta cetate a *Ierusalimului*, unde a învățat, a pățimit și a fost răstignit pe cruce pentru mântuirea lumii Domnul nostru Isus Hristos. Cu sfială ne-am apropiat de sfintele lăcașuri de rugăciune din sfânta cetate. Cutremurați până'n adâncul sufletelor noastre de sfințenia locului am îngenunchiat pe pământul de pe *Golgota* în care a fost înfiptă sfânta Cruce pe care a fost pironit și pe care și-a vărsat Mântuitorul nevinovatul Său sânge pentru păcatele noastre. În gânduri și simțeminte și rugăciuni fierbinți de smerenie și căință de mulțămintă și recunoștință, de laudă și preamărire și de nespusă iubire s'au revărsat inimile noastre când ne-am învrednicit să tinăgem cu buzele piatra de pe *Sfântul Mormânt* al Domnului, de asupra căruia candelă într'aurite par'că-au prins câte-o rază din lumina

ce împrejmuita pe Celce se ridicase din groapă în dimineața acelei strălucitoare zile de biruință a Învierii. Dar e așa de puternică năvala de simțire ce-ți răscolește sufletul în clipa atingerii de acele locuri și simți că te găsești așa de aproape de Domnul însuși, încât ai vrea să nu te mai desparți de ele. Și când totuși a trebuit să pleci, o pace dulce, o liniște binefăcătoare și o fericire pe care lumea întreagă nu ți-o poate da, ți se așază peste suflet și-ți înseninează toată ființa. E pacea lui Hristos.

A doua zi a fost *slujbă mare* în biserica încăpătoare și ticsită de lume dela Sfântul Mormânt. Au slujit vre-o șasezeci de preoți și arhimandriți, vre-o zece episcopi și mitropoliți, în frunte cu Prea Fericitul patriarh Damian al Ierusalimului. A cântat cu însuflețire sfântă corul închinătorilor noștri, condus de un preot din părțile Orăștiei. În valuri de rugăciune și cântare se ridică prinosul de mulțămintă pe care l-am adus în numele întregului nostru popor românesc Împăratului Măririi și lui Hristos Dumnezeuul nostru, care ne-a trecut și pe noi peste Golgota suferințelor și ne-a scos la lumina învierii și a libertății noastre naționale. Cu căldură am pomenit în rugăciunile noastre pe gloriosul nostru Rege Ferdinand I., bunul părinte al țării noastre, și am rugat pe Dumnezeu ca să-i fină sănătatea și să-i lungească zilele, ca în vremuri cu pace să poată conduce neamul nostru la tot mai mult bine și la fericire. Și pe voi pe toți, bunii și iubiții mei fii sufletești, V'am pomenit în rugăciune și cu osârdie am rugat pe Tatăl cel ceresc să nu-și întoarcă fața Sa dela Voi, să Vă ierte Vouă păcatele pentru sângele Unuia Născut Fiului Său, să Vă lumineze sufletele cu lumina adevărului Său, să Vă întărească inimile cu ajutorul Său, să Vă trimită darul și binecuvântările Sale și să îndrepteze pașii Voștri spre tot lucrul bun.

Încă în ziua aceea — era zi de Duminecă — am plecat spre *Viflaim*, unde s'a născut, Cel fără de nceput cum au spus prorocii, și de unde a pornit în lume acea veste minunată care astăzi din nou ni-s'arată deodată cu sosirea la noi a praznicului Nașterii Domnului. Orașelul *Viflaim* e așezat între niște dealuri stâncoase a căror singură podoabă e smerenia minunii Dumnezești care sălășluit acolo înainte de aceasta cu 1925 de ani. Deasupra peșterii în care s'a născut Domnul Hristos, Sfântul și mărele Împărat Constantin a zidit o biserică, pa care a împodobit-o din nou împăratul Iustinian și care și astăzi se găsește acolo. Din această biserică ne-am coborât în

peșteră pe niște scări de piatră tocite de pașii milioanelor de oameni cari în curgerea vremii au venit, ca și noi, să se închine la locul unde s'a născut Domnu. Peștera e întocmită ca o biserică în care călugări de legea noastră stau cu rândul ziua și noaptea la rugăciune. La altar, deasupra ieslei în care a fost așezat dumnezeescul Prunc, ard pururea candelile de aur și argint. Acolo ne-am plecat cu toții genunchii, ca odinioară magii, apoi am cântat troparul: „*Nașterea Ta Hristoase Dumnezeul nostru, răsărit a lumii lumina cunoștinței, că întru dânsa ceiace slujeau stelelor dela stea s'au învățat, să se închine Ție soarelui dreptății și să Te cunoască pe Tine răsăritul cel de sus, Doamne mărire Ție*”. și am cetit Sfânta Evanghelie dela Nașterea Domnului, acolo pe locul deasupra căruia a răsunit în noaptea cea sfântă, ca o solie pentru lumea întreagă cântarea îngerească: „*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace și între oameni bună 'nvoire*”. După rugăciune și închinare, când am ieșit afară din peșteră și din biserică, am privit dealurile și văile de unde au coborât păstorii pe care Dumnezeu i-a învrednicit să vie, ei cei dintâi închinători înaintea Pruncului Dumnezeesc.

Tăcut și gânditor am plecat spre Ierusalim, unde în noaptea următoare, după obiceiul locului, aveam să fac chiar în capela dela Mormântul Domnului sfânta liturghie, încunjurat de preoții și de închinătorii noștri. Astfel în tot decursul drumului dela *Viflaim* până la Ierusalim am trecut cu gândul dela *Iesle la Cruce*, făcând legătura dintre ele. Căci ieslea din *Viflaim* noi nu o putem înțelege decât prin crucea de pe Golgota. Nașterea Domnului își deslușește înțelesul ei prin moartea Domnului pe cruce. Răspunsul la întrebarea: „De ce a venit Hristos în lume? Il putem găsi numai pornind cu cugetul dela crucea suferințelor și a morții și întorcându-ne îndărăpt la ieslea din *Viflaim*: „*El s'a arătat ca să ridice păcatele noastre*” (Ioan 3, 5). Aici e cheia pentru deslegarea „*tainei celei mari a creștinătății*” de care vorbește sfântul apostol Pavel: „*Dumnezeu s'a arătat în trup, îndreptatu-s'au în duh, arătat-s'au îngerilor, s'au propovăduit între neamuri, crezut-au fost în lume, înălțatu-s'au întru mărire*” (I. Timotei 3, 16). Aici e temeiul bucuriei celei mari dela Praznicul Nașterii pentru toată suflarea creștinească, că Celce s'a născut în ieslea din peștera *Viflaimului*, a fost Fiul lui Dumnezeu, venit în lume ca să ridice păcatele noastre, să ne curățe și izbăvească de osânda lor, care ca un zid despărțitor se ridicase între noi și între Părintele

nostru cel ceresc. Prin Unul Născut Fiul său Tatăl ceresc ne întinde mâna Sa izbăvitoare ne deschide inima Sa părintească și cu iubirea Sa, preface osânda păcatului în harul mântuirii. Iată în ce stă bucuria cea mare a Crăciunului, pentru sufletul creștinului!

După o scurtă odihnă, cu aceste gânduri în suflet am purces sfânta liturghie, în decursul căreia am pomenit acolo lângă piatra dela Mormântul Domnului, pe toți cari au trimis daruri pe seama Sfântului Mormânt, pe cei vii și pe cei morți ai lor — ca și Domnul Dumnezeu să-i pomenească întru împărăția Sa. La această sfântă slujbă s'au împărțășit cu trupul și cu sângele Domnului toți închinătorii noștri cari mai înainte i-și mărturisiseră păcatele. Ceteam pe fețele lor bucuria și fericirea de-a primi sfânta taină a împărțășaniei pe locul unde a fost adusă jertfa pe cruce a Mântuitorului.

Întăriți prin rugăciuni, a doua zi am purces la drum ca să vedem și să ne închinăm și la celelalte locuri scumpe ori cărei inimi creștinești. Am trecut pe la *Marea moartă* care a înghițit întru osândă cetățile Sodoma și Gomora, și am ieșit la râul *Jordanului*, unde Domnul s'a botezat dela Ioan, apoi ne-am întors pela *Ierihon* unde Domnul a intrat în casa vameșului Zahai și i-a rostit cuvântul de deslegare: „Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia“, și trecând prin satul *Vitania* unde a fost casa Martei și Mariei și unde se păstrează până astăzi mormântul fratelui lor Lazar pe care l'a înviat Domnul din morți, am intrat iarăși în Ierusalim pe poarta pe care a fost scos arhidiaconul Ștefan pe care iudovii l-au ucis cu pietri și a cărui pomenire o facem a treia zi de Crăciun.

În zilele următoare am luat drumul spre Galilea și trecând pe la *fântâna zidică de patriarhul Iacob* din vremea veche, unde s'a întâlnit Mântuitorul cu femeea Samarineancă, am înaintat la *Nazaret*, locul copilăriei Domnului Hristos, unde „sporia cu înțelepciunea și cu vârsta și cu darul la Dumnezeu și la oameni“ (Luca 2, 52). De acolo trecând prin satul *Cana Galileei*, unde la o nuntă Domnul a făcut cea dintâi minune a Sa, apoi pe lângă *Muntele fericirilor* de pe care a rostit cuvântarea sa cea mare poporului, am ieșit la *Marea Tiberiadei* și străbătând prin *Betsaida*, satul de unde erau apostolii Andrei și Petru, am înaintat pe țarmul mării până la *Caper-naum*, unde era sutașul care s'a apropiat de Domnul rugându-se să-i vindece sluga. Din aceste fînturi și-a ales Mântuitorul pe apostolii săi și pe acolo petrecea adeseori cu dân-

șii, făcând multe din minunile Sale. Nu vreau să uit a aminti că am urcat *Muntele Taborului* unde s'a schimbat Mântuitorul la față, precum în apropierea Ierusalimului am fost pe *Muntele Maslinilor*, de unde s'a înălțat la cer dinaintea apostolilor Săi. Am intrat în *pridvorul* în care s'a serbat „cina cea de taină“ când a așezat Domnul taina sfintei cuminecături și am stătut adânciți cu toți în gânduri în grădina *Ghetsimani*. Iar după ce am văzut toate acestea, luându-ne rămas bun dela Prea Fericitul Patriarh al Ierusalimului, care ne-a făgăduit că va pomeni în rugăciunile sale poporul și țara noastră, și făcând închinarea de pe urmă pe pământul Țării Sfinte, am plecat cu corabia mai departe la *Eghipt*, unde au fugit Iosif și Maria ca să scape pe pruncul Isus de mânia lui Irod.

Dar nu pot eu să vă spun toate câte le-am văzut cu ochii și câte am simțit cu sufletul în decursul acelei sfinte călătorii. Mă mulțumesc să Vi-le spun pe acestea, ca unor iubiți fii sufletești ai mei, și mă bucur împreună cu Voi, cari le ascultați în ziua acestor sfinte sărbători. În tot drumul ce l-am făcut, cu cât eram mai departe de Voi cu trupul, cu atât mai aproape eram de Voi cu sufletul meu și în toate rugăciunile mele către Domnul am făcut amintire de Voi. Umblând prin acele locuri sărace, sterpe și stâncoase, adeseori m'am cugetat, cât de fericită e țara noastră, dăruită de Dumnezeu cu atâta îmbelșugare. Și m'am cugetat mai departe, cu cât ar fi mai fericiți oamenii din țara noastră, dacă s'ar întoarce cu toții la Hristos, dacă ar primi învățătura Lui, dacă ar asculta de poruncile Lui și dacă ar împlini voia Lui. O, cum s'ar înfățișa atunci cu totul altfel viața oamenilor de astăzi! De aceea nu pot încheia acest cuvânt al meu către Voi de sfintele sărbători ale Nașterii Domnului decât sfătuindu-Vă să Vă deschideți inimile Voastre și să primiți înăuntrul lor pe Hristos Domnul, duhul Lui, adevărul Lui și iubirea cea către El. Fiți cu dragoste unul către altul, iertându-Vă greșalele pentru iubirea lui Hristos către oameni. Ajuțați pe cei lipsiți și mângăiați pe cei loviți de soarte. Intreceți-Vă unul pe altul, nu în ură și în răsbunări, ci în dragostea către Hristos și către aproapele.

Deodată cu aceste sfaturi părintești, vă urez din toată inima ca aceste sfinte sărbători ale Nașterii Domnului, împreună cu cele următoare ale Anului-Nou și ale Bobotezii, să le petreceți cu sănătate, cu dragoste și cu bucurie și să vă învredniciți a le ajunge încă întru mulți și fericiți ani.

Impărtășindu-Vă arhierasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1925

al Vostru al tuturor de tot binele voitor

Nicolae,

arhiepiscop și mitropolit.

Sfințirea bisericii din Comloșul-Bănatului.

Bravii noștri Comloșeni au avut a treia zi de Crăciun o zi de mare sărbătoare și bucurie: praznicul sfințirii bisericii restaurate. Termenul acesta s'a stabilit la dorința celor în drept din parohie.

Preasfințitul nostru Episcop *Dr. Grigorie Gh. Comșa* a plecat din Arad, a doua zi de Crăciun, cu trenul de 10 ore a. m. însoțit de protosinghelul și starețul sf. Mănăstiri Hodoș-Bodrog *Prea C. Sa Policarp Morușca*, de ases. refer. cons. *Mihaiu Păcățian* și de referentul diacon *Ioan Cioara*.

La toate gările cu populație românească a ieșit spre întâmpinarea Preasf. Sale o mulțime de credincioși în frunte cu conducătorii lor. În deosebi la gara din Secusigiu și Pesac, — două puternice comune românești — poporul s'a prezentat la întâmpinare în număr foarte mare: bărbați, femei, tineri, bătrâni, săraci și bogați, cu prapori și cu corul vocal. În falnicul Bănat abia este comună bisericească, care să nu aibă cor vocal. Pesacul a excelat.

La gara din Munar, unde acum se înfuntează parohie, *Pr. Sf. Sa* a fost bineventat de învățătorul *Ionescu*; la gara din Secusigiu de preotul *Leon Blaga*; la gara din Periam de preotul *Grigorie Vermeșan*, primpretorele *Dr. Liviu Luțai* și medicul *Dr. Luțai*; la gara din Pesac de preotul *Victor Fizeșan* și în fine la gara din Lovrin, unde acum se înființează parohie, de primpretorele *Dr. Antonie Ardelean*.

Ne-a impresionat adânc dragostea sincera a credincioșilor din aceste comune bisericești cu care Preasf. Sa a fost rugat stăruitor, să-i distingă și pe ei cu înalta sa vizită.

La toate întâmpinările bineventările și ovațiunile făcute, Preasf. Sa a avut calde cuvinte de mulțumire bucurie și de îndemnuri pentru o viață religioasă morală, pentru iubire de Patrie și de neam.

Sosit la Comloș, la orele 2¹/₄ d. m., mândrii noștri Comloșeni întâmpină pe Preasf. Sa în cadrele unei manifestații impozante. Gara ticsită de popor în frunte cu protopopul tractual *Dr. Ștefan Cioroian*, preoții, învățătorii și intelectualii locali și cu oaspeții din împrejurimi.

Corul bisericesc cântă foarte maiestos imnul arhieresc; iar protopopul tractual bineventează pe

Preasf. Sa în numele clerului și poporului. Asistența răspunde cu frenetice ovații de bucurie.

Preasf. Sa adânc emoționat mulțumește pentru frumoasa primire ce i-s'a făcut, binecuvintează asistența și o roagă să participe cu mic cu mare la actul solemn al sfințirii bisericii, care se va îndeplini în ziua următoare.

Cortejul ne conduce la ospitala casă a părintelui protopop, unde ni se oferă prânzul, care a fost foarte binevenit după o călătorie pe tren de peste 4 ore.

Intrând în Comloș, în această frunțasă comună a Bănatului, este imposibil să nu facem puțină digresiune.

Comloșul — sediu protopopesco — numără 3200 suflete ortodoxe române cu trei parohii sistemizate: doi parohi în frunte cu un protopop și cu patru posturi învățătoarești. Popor treaz, sărăcuțos, deștept, binecuvântat materialmente, buni români și buni ortodoksi. 85% sunt știutori de carte. Este casă națională dela anul 1886 și cor vocal dela 1890 Acest distins cor a câștigat mai multe premii de laudă. Tata cântă în rând cu fiul său în cor Comuna bisericească are o valoroasă bibliotecă parohială și o bogată bibliotecă a corului vocal pe care poporul o caută cu plăcere. Biserica dispune de peste 30 fonduri și fundațiuni. Toate obiectele și prețiozitățile din sf. biserică sunt dăruite benevol de credincioși — sunt obiecte de valoare reală procurate din Viena, — tot atâtea dovezi că cu acest brav popor poți face multe lucruri bune și folositoare dacă ști să-l conduci și să-l păstorești înțelepțește.

Comloșul își are vechimea din timpul regelui *Mateiu Corvinul*. La început, pe lângă *Crișeni* și *Ardeleni* au mai locuit aici și *Slovaci*; dar după imigrarea *Oltienilor* în anul 1785, *Slovacii* au emigrat într-o comună nu prea departe de Comloș. *Legenda* ne spune ca *Slovacii* au fost scoși din sat cu forța după o formală bătălie, — a treia zi de Paști.

Sunt foarte duioase versurile de bociri ale *Oltienilor*. Dorul ferbinte de Patrie muma li-a frământat sufletul zeci de ani. Până pe la anii 1830—1840 au trăit așazicând izolați de *Crișeni* și *Ardeleni* păstrându și obiceiurile și modul de viață adus din *Oltenia*.

Mai târziu au imigrat în Comloș și *șvabi*, cari s'au așezat în partea de către miazănoapte — răsărit a comunei.

Actuala biserică, care s'a restaurat radical, a fost construită în anul 1785, la zece ani după imigrarea *Oltienilor* găsindu-se neîncăpătoare vechea biserică de lemn.

Dar să trecem la obiectul sfințirii. Seara, a doua zi de Crăciun s'a făcut serviciul religios prescriș, după care cina am luato la părintele protopop.

Biserica e frumos pictată de *dl Balla*, un pictor de bun renume din Arad, absolvent al Academiei de Belle-Arte din Viena. Ori care om nepreocupat și de

bună credință trebuie să recunoască că acest valoros pictor și-a făcut datoria cinstit și cu pricepere, ca om de specialitate, care i-și pricepe bine meseria.

Solemnitatea sfințirii bisericii s'a început a treia zi de Crăciun, dimineața la orele 8 și jumătate prin serviciul sfințirii apei, oficiat de Preasf. Sa, asistat de suita sa, de protopopul Dr. Ștefan Cioroian și de preoții: I. Popoviciu, S. Bichicean, At. Todan, Victor Fișean, Grigorie Vermeșan, Vasile Medrea și Sever Sebeșan.

Biserica ticsită de credincioși. Răspunsurile la serviciile divine au fost date de distinsul cor bisericesc. Voci puternice. Armonie măiestroasă.

În asistență am remarcat pe domnii: Ioan Oprea, prefectul județului Timiș-Torontal, deputatul Dr. P. Licareș, primpretorii: Dr. Liviu Luțai și Dr. Antonie Ardelean; profesorii Andrași și Contrea din Timișoara; candidatul de avocat Dr. Gheorghe Nicoară, care a cetit Apostolul, revizorul școlar L. Cioban, Familia Mezin din Nerău, notarul Bogdan și alții.

La Priceasnă, Preasf. Sa înconjurat de preoții slujitori, a ținut în fața asistenței o înălțătoare predică, vorbind despre adevărata biserică alui Hristos fără de care nu poate să fie mântuire. Nu toate răurile au apă bună. Dar râul învățăturilor bisericii noastre e cel mai minunat. Ca să poți dobândi mântuire trebuie să faci parte din biserică ortodoxă, să o cercetezi regulat, să mărturisești pe Dumnezeu cu cuvântul și cu fapta și mai pre sus de toate iubirea creștinească să fie calauza vieții noastre.

Această predică rostită cu cunoscuta vervă oratorică a făcut adâncă impresiune asupra credincioșilor, cari la sfârșit au ovaționat frenetice pe Pr. Sf. Sa.

Odată cu sărutarea sf. cruci, stropirea cu apă sfințită și împărțirea anaforei, s'au distribuit între credincioși mai multe exemplare din „Biblioteca creștinului ortodox”.

După încheierea serviciului divin am trecut la locuința protopopului, care și-a serbat ziua numelui. Aici s'au făcut și recepțiile.

Masa ni s'a oferit în marele restaurant comunal. În cursul mesei, corul vocal ne-a delectat cu cântări naționale și clasice, care de care mai frumoasă. Cel dintâiu toast a fost ridicat de Preasf. Sa, care a scos în relief străduințele protopopului Dr. Ștefan Cioroian depusă pentru restaurarea sf. biserici și vrednicile prefectului județean Ioan Oprea. Protopopul Dr. Ștefan Cioroian vorbește pentru ases. ref. cons. Mihail Păcățian, care 22 ani a păstorit această puternică comuna, ca preot și 7 ani ca protopop, cum și pentru reprezentanții confesiunilor din loc.

Preotul Todan pentru protopop. Preotul V. Fișean pentru cor, și revizorul școlar L. Cioban pentru armonioasa colaborare între Biserică și Școală.

După ridicarea mesei, la orele 4, Pr. Sf. Sa cu întreaga suită s'a întors la Arad per Timișoara.

Armele de apărare ale uniștilor din Mocrea.

Este știut, că o seamă de Mocreni au cerut Episcopului nostru, la sfințirea Bisericii ort. din Ineu, să-i primească în legea ortodoxă. Și-acum să vedeți la ce mijloace de „apărare” recurg căpeteniile uniștilor de acolo.

Preotul locului, *pdr. I. Pușcașiu* se împotrivesc oamenilor, când vin să facă declarațiile de trecere, înaintea S. Sale. Așa aud, că-i tot amână de azi pe mâine; ba, că nu poate primi declarațiile lor, până nu se va rezolvi o arătare a S. Sale împotriva cuiva, și așa mai departe, deoarece preoții gr.-catolici sunt tare meșteri în treburi de aceste.

Deoarece lucrul acesta mi-s'a adus la cunoștință, pe cale particulară, ca o jalbă, îmi țin de datorie să răspund — deschis și cinstit — mocrenilor: *După legea ungurească de treceri* (care e în vigoare până la votarea în curând a Legii românești despre Culte), *este de ajuns ca celce vrea să treacă, să o declare aceasta, înaintea alor doi martori, preotului gr.-cat, în două rânduri, ca astăzi întâiaoră, iar a douaoră în a 15-a zi sau în oricare altă zi până la împlinirea zilei a 30-a dela întâia declarație.*

Celce declară trecerea nu are să ceară nici o învoire și nici o lămurire dela preotul gr.-cat, care nu are alt drept și putere, decât a primi și a luă la cunoștință declarația făcută, și după declarația a două să-i șteargă dintre parohienii săi pe cei trecuți. Celce vor fi făcut sau vor face declarațiile în acest chip, sunt trecuți după lege și nu mai au nici o legătură cu uniștii. Dacă cineva li-ar mai face greutăți, să-mi arate cazurile, și ne vom îngriji de cele de făcut.

*

Mi-a mai venit o știre, despre felul cum știe și d. *Virgil Pușcașiu*, student în drepturi, fiul părintelui I. Pușcașiu, să apere legea uniștilor. Față cu broșurile mele, cerute la Mocrea, are îndrăzneala — nu mai vorbesc și de *bunul simț*, pe care trebuie să-l aibă un fiu de preot, bine crescut, mai ales dacă e și student în drepturi — să-mi trimită vorba de ocară: că în broșurile mele scriu numai minciuni și lucruri neadevărate. Acest cuvânt l-a dat și în poporul uniștilor din Mocrea, dragă Doamne, ca să mă facă de rușine și să împedecă întoarcerea Mocrenilor la ortodoxie.

*Ce-or face Mocrenii, e treaba sufletului lor: așa li-am spus-o și la Sf. Arhangheli, când am sfințit acolo un Paraclis ortodox pentru credincioșii ce-i aveam în Mocrea; tot așa am spus-o și părintelui I. Pușcașiu în aceeași zi, când — după ce am avut în Paraclis cuvinte bune despre Sf. Sa — a aflat cu cale să ne țină în picioare — pe mine și alte două fețe bisericești — fără a ne îmbia un loc de ședere! Zic: Vor răspunde Mocrenii, cum sufletul lor va vrea; dar până să răspundă ei, *cinstea și omenia trebuie să-i**

dicte dlui jurist Virgil Pușcașiu din Mocrea să se declare, în 15 zile, în acest organ: *de a rostit, sau nu, cuvintele calomnioase, amintite mai sus la adresa mea? și dacă le-a rostit, să arate: cari sunt „minciunile și lucrurile neadevărate” din broșurile mele ajunse la Mocrea, și cu ce le combate.*

Intru cât în cele 15 zile nu va satisface acestul apel la onoarea sa și nu-și va prezenta dovezile în organul de față despre minciunile și neadevărurile din broșurile mele, va trebui să-l declar de calomniator și să recurg la alte mijloace de apărare pe temeiul dovezilor în scris de cari dispun.

Să se învețe oamenii a-și suprîmă veninul din suflet, ori a-și trage, cinstit, în vina cuvântului nesocotit ce l-au rostit, — dar să nu invenieze și poporul și să-l ducă pe ghiață, cu *nepriceperea* lor, ori pentru *interesele* lor.

Dr. Gh. Ciuhandu

Anul nou și Boboteaza în Arad.

Ca și în alți ani, intrarea omenimei în crugul unui nou an de muncă, sa sărbătorit în orașul nostru cu rugăcuni pioase. În catedrală a pontificat sf. liturgie protopopul Tr. Vătan azistat de 6 preoți și un diacon. La priceasnă P. S. Sa Episcopul nostru Dr. Grigorie Gh. Comșa, a îmbrăcat sf. ornate arhieresti și naintea unui public numărös a rostit o predică plină de sfaturi și învățături creștinești. După serviciul divin publicul s'a îndreptat spre Reședința Episcopoească, unde în numele consistorului, și diferitelor corporațiuni a vorbit protopopul Aradului. Dsa a adus P. S. Sale părintelui Episcop omagiiile noastre de stimă și încredere rugând pe Dumnezeu să-L țină în mijlocul nostru ani mulți ca să-și poată realiza planurile frumoase pentru consolidarea bisericii noastre aici la frontariile patriei. P. S. Sa răspunde scurt, mulțumind pentru încrederea și iubirea cu care îl înconjoară fii Săi duhovnicești. Face apel la toți ca să se strângă în jurul bisericii străbună și să-l ajute pe P. S. Sa în munca nobilă, pe care a început-o de câte-va luni și pe care dorește s'o ducă la izbândă.

Boboteaza a fost sărbătorită în Arad cu un fast și evlavie înălțătoare. În ajunul Bobotezei 14 preoți a cutrierat orașul și toate suburbiile lui și a sfințit casele celor 30.000 credincioși ce avem în Arad. În ziua Bobotezei Aradul a fost îmbrăcat în draperii naționale iar des de dimineață lumea se îndrepta cu pași grăbiți spre catedrala românească. La oarele 10^{1/4} pe o ploae mărunță de primăvară dangățul, clopotelor vestește că procesiunea religioasă pentru a sfinți apele Mureșului se pune în mișcare.

Cortegiul pleacă pe strada Eminescu, apoi pe strada principală, iar la primărie ne îndreptăm pe lângă palatul cultural spre apele Mureșului. Înaintea

merge o companie de soldați, apoi diferite școli, corul „Armonia”, băeți cu ripizi. Urmează diaconii V. Guleș, I. Cioara, preoții F. Codreanu, N. Băru, C. Turic, I. Hălmăjan, S. Stana, A. Popovici, protopopii D. Muscan, Dr. T. Botiș, T. Vătan, M. Păcătan, Dr. Gh. Ciuhandu și la urmă P. S. Sa Episcopul Grigorie sub baldachin. Urmează autoritățile civile în frunte cu prefectul Georgescu, primarul Robu și subprefectul Dr. Lazar. Armata în frunte cu generalul Scărișoreanu, mai mulți oficeri, muzica militară care execută imnuri religioase. La urmă vine un public imens care, — deși vremea este neprielnică, — umple strada principală. La Murăș, P. S. Sa azistat de clerul celebrant, săvârșește sfințirea apelor. Face adâncă impresie rugăciunile frumoase dela sfințire citite cu voce puternică, care s'aude departe, de P. S. Sa părintele Episcop. Iar când P. S. Sa pomenește pe M. S. Regele Ferdinand și întonează: „În Iordan botezându-te tu Doamne” publicul se descopere, armata salută, muzica întonează sore rugăciune, iar de pe țărnișul opus al Murășului se trag 7 salve de tunuri, anunțând lumii că „astăzi firea apelor se sfințește”. P. S. Sa trece apoi pe o punte deasupra apelor și sloboade sf. cruce în apă, pe care o scoate un soldat, căruia dl primar Robu, îi cinstește o sumă de bani.

În aceeași ordine procesiunea se întoarce la biserică. Și pe piața catedralei trupele în frunte cu oficerii defilează iar P. S. Sa îi ștropește cu apă sfințită. Iar celalalt public intră în biserică pentru a săfuta sf. cruce și pentru a primi anafora.

Sfințirea „Casei Culturale” a bisericii ort. rom. din Micălaca.

Multe nădejdi, de bine, visuri și tainice dorinți a poporului românesc, cari — veacuri lungi de-a rândul — erau ascunse în adâncimile sufletului, astăzi, au ajuns să se prefacă în realitate.

Astăzi, sub cerul liber a pământului românesc, se aprind mereu raze de nădejdi mai bune.

Din liniștea patriarhală a satelor noastre mereu se soonesc știri îmbucurătoare: se zidesc biserici, școli, case culturale, totatătea altare menite să împodobească sufletul românesc cu cea mai frumoasă poadoabă a culturii ș'a progresului.

Un prilej de sinceră bucurie sufletească trebuie să fie pentru fiecare român vestea, carea provine din frunța noastră comună Micălaca, unde la îndemnul preoților I. Ardelean și I. Marșieu ș'a conducătorilor din comună s'a zidit o „casă culturală”, care a costat suma de 350.000 Lei, din averea bisericii și din dănuirile benevoale a credincioșilor de aici. S'a zidit aceasta casă cu scopul de-a adăposti tinerimea întrunită la jocurile obișnuite. Acesta va fi totodată și localul unde se vor ținea prelegeri instructive și lecturi pentru popor.

Inaugurarea acestei „case culturale“ s'a îndeplinit în ziua a doua a Nașt. Dni în cadrul unor serbări deosebit de mărețe.

După sfîta liturghie, întreg poporul în frunte cu preoții lor îmbrăcați în ornate bisericesti pornese la „casa culturală“ unde se săvârșește actul sfințirii.

După masă la oarele 3 urmează concertul aranjat de corul bisericesc de sub conducerea dirigintului Costa Popovici.

Din vastul program, care peste tot a fost executat deplin mulțumitor se remarcă cântările armonioase a corului, predarea corectă a pieselor teatrale, din partea tinerilor studenți: Lucian Ardelean, Ludovic Hess Macinic, Streteu Șt. Hess, Boariu ș'a elevelor: Em. Ciobota și Ecat. Boariu.

În fine surpriza cea mai plăcută a fost pentru numerosul public asistent: dansul „Călușer“ dansat atât de frumos din partea a-lor 12 flăcăi voinici din Micălaca în frunte cu vatanul lor Di Breban din Arad.

După sfârșitul concertului a urmat petrecerea cu dans a tineretului.

Iar acum să constatăm un fapt îndeplinit. În comuna Micălaca s'a lucrat! S'a lucrat în tăcere, cu sîrguință, fără mult alai conducători și popor deopotrivă.

Rodul muncii lor poate nu se va cunoaște în curând. Rezultatul momentan este, că tinerimea unui sat întreg a fost salvată din noroiul în care se afundase până aici prin preajma birturilor infectate de otrava beuturilor spirituoase.

Ispita, va lucra poate și mai departe furioasă că s'a văzut evacuată „împărăția“-i ucigătoare de suflete.

Dar' izbânda va fi totuși al muncii oneste, pentru-că resplata ei este înscrisă, în însăși legile naturii.

Raportor.

Renunțarea la tron a Principelui Carol.

Împărtășim cititorilor noștri măhnitoarea știre, că A. S. R. Principele *Carol* a renunțat, printr'o scrisoare trimisă din Italia către M. Sa Regele, la drepturile de succesiune la tron.

Renunțarea Principelui fiind irevocabilă, Suveranul a hotărât, —având în vedere, mai pe sus de toate, interesele mari ale statului, — să primească abdicarea Principelui moștenitor la drepturile sale la tron și ștergerea sa din controalele armatei.

Din Consiliul de coroană, care s'a ținut în 31 Decembrie 1925, și la care au participat, afară de membrii guvernului și I. P. S. Sa Patriarhul Miron, fruntașii opoziției și alții, s'a dat următoarea comunicare oficială:

A. S. Regală Principele Carol Moștenitorul Tronului, comunicând în scris M. S. Regelui renunțarea sa irevocabilă la succesiunea Tronului și la toate prerogativele ce decurgeau din această calitate și din cea de membru Familiei Regale, M. Sa Regele s'a văzut nevoit să primească această renunțare și să convoace pentru 31 Decembrie 1925 la Castelul Peleş un consiliu de Coroană. În acest consiliu M. S. Regele a comunicat înalta Sa hotărâre și a făcut apel la toți fruntașii țării prezenți de a-l ajuta în executarea ei și la proclamarea A. S. R. Principelui Mihai ca moștenitor al Tronului.

În acest scop, în urma asigurărilor de sprijin date din partea tuturor celor prezenți, Reprezentanța Națională a fost convocată pentru Luni 4 Ianuarie 1926.

INFORMAȚIUNI.

Episcopul nostru între cei năpăstuiți de revărsarea apelor. Luând P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie știrea tristă că apele au cauzat pagube mari în protopoplatele Chișineu și Ineu, unde au nimicit tot avutul unor creștini, a convocat o ședință consistorială în care s'a votat pentru cei năpăstuiți un ajutor momentan de 15.000 lei.

P. S. Sa a plecat cu automobilul la Chișineu ca să mângăie pe cei năpăstuiți și a lăsat părintelui protopop Barbu 8000 de lei ca să ajute momentan pe cei năcăjiți. Restul de 7000 lei, vor fi distribuiți năcăjiților din tractul Ineu.

Inmormântarea unui preot vrednic. Vineri, în 18. I. c. parohia Mănăstur, din tractul protopopesesc Vinga, și-a petrecut la locul de veșnică odihnă pe distinsul său preot. Ioan Popa, carele după lungi suferințe și-a dat sufletul în mâinile creatorului, în etate de 54 ani.

Decedatul a fost un preot vrednic, conștiincios până la extrem, caracter integru, model de moralitate și un luptător neînfrânt pentru binele bisericii și neamului său. Se poate zice, cu drept cuvânt, că dânsul a fost o jertfă a datoriei împreună cu misiunea sa. Boala sa, contrasă din anii tinereții, i-s'a potentat în internarea dela Sopron și Belgrad.

A și avut înmormântare demnă de vrednicile lui, la care a asistat întreaga comuna. Părintele protopop, Dr. P. Țiucra, l-a parentat foarte nimerit, iar, la mormânt în numele colegilor săi, i-a adresat cuvinte de adio, păr. N. Crișmariu.

Un singur inconvenient a bătut la ochi, anume: numărul mic al preoților participanți; căci, pe lângă păr. protopop Dr. P. Țiucra, au asistat numai preoții: Nic. Crișmariu din Bărăteaz, Nic. Vulpe din Jadani și Ioan Plavoșiu din Mehală, la cari s'au mai atașat și 2 preoți sârbi E cert, că timpul eră critic, o zi foarte geroasă, dar cu toate acestea colegialitatea cerea mai multă atențiune.

Odihnească în pace!

Raportor.

A v i z.

În editura Librăriei Diecezane din Arad a apărut de curând:

1. Orar Școlar. O broșură întocmită de inspectorul școlar Iosif Moldovan, care conține 25 orare perforate, pentru fiecare clasă a cursului primar inferior și superior, precum și pentru cursurile de adult; tot odată și orare pentru două, trei sau mai multe clase, toate combinațiunile ce pot obveni, după împrejurările locului.

Prețul unei broșuri e 40 Lei.

Un singur exemplar de ord. e 2 Lei.

La comanda să se amintească că pentru care clasă singuratică sau pentru cari combinațiuni de clase dorește ord. singuratic.

2. Carnetul școlarului cu avize trimestrale la fiecare clasă; cu adeverință de absolvirea cursului primar inferior și certificat de absolvire a cursului primar superior; va să zică că: cu situația întreagă de 7 ani a învățământului primar obligator. Carnetul conține și fișe de sănătate pe fiecare an, așa că din el se va vedea toate condițiile de dezvoltare fizică și psihică a școlarului pe întreagă durata școlarității sale.

Prețul unui carnet e 10 Lei.

Administrația Librăriei Diecezane
din Arad.

CONCURS.

Se escrie concurs cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal (cu dreptul de succesiune) pe lângă veteranul paroh Augustin Mihulin din Șebis, protopresbiteriatul Buteni.

Beneficiul: 1. Una jumătate din sesiunea parohială, constătătoare din 32 jug. cad. situată în opt locuri, având a să împărți fiecare loc. 2. Una jumătate din birul legal. 3. Jumătate din stolele legale. 4. Casa parohială rămâne în folosința parohiei. 5. Eventuala întregire de salariu dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa primă, deci dela reflectanți să recere cvalificația corespunzătoare pentru clasa I.

Alesul va avea să predice în toată Duminica și sârbătoarea, catehizeze la școlile unde va fi dispus, fără altă remunerațiune și să achite contribuția după beneficiul său.

Reflectanții își vor înainta cererea pentru acest post (adresată către comitetul par. din Șebis) oficiului protopresbiterial din Buteni, având a se prezenta în timpul concursual în sf. biserică din Șebis, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Reflectanții din alte dieceze trebuie să adnezeze la cererea de concurs, învoirea P. S. Sale Episcopului diecezan din Arad pentru a putea recurge la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu Florian Roxin, protopop.

A v i z.

Se aduce la cunoștința On., public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI”

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stință:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

În editura Librăriei diecezane din Arad
a apărut:

**CALENDARUL DIECEZAN
PE ANUL 1926**

cu următorul conținut: Cronologia, sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficioase, Sărbători naționale, zile de repaus la judecătoria, Regentul anului, Anotimpurile, Partea calendaristică, *Tabloul cel mai exact și complet al târgurilor din Crișana, Banat și Ardeal*, și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee. **Prețul unui exemplar 12 Lei, iar a celui cu semătlismul diecezel Arad 14 Lei.**

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stință:

Teodor Cloban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.